SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2242

av Azra Muranovic m.fl. (S)

Stärkt skydd mot sexuella övergrepp vid psykisk press och påtryckningar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn och skärpning av 6 kap. brottsbalken i syfte att säkerställa att sexuella handlingar som framtvingas genom upprepade påtryckningar, emotionell press eller skuldbeläggning omfattas av våldtäktslagstiftningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

När samtyckeslagstiftningen infördes 2018 innebar det ett viktigt steg för att stärka den sexuella integriteten och självbestämmanderätten. Utgångspunkten är att sex ska bygga på frivillighet och att avsaknaden av våld eller hot inte innebär att en sexuell handling är frivillig.

Trots detta finns det anledning att uppmärksamma situationer där en person går med på sexuella handlingar efter upprepade påtryckningar, övertalning eller psykisk press. Det kan exempelvis handla om relationer där den ena parten använder skuldbeläggning, känslomässig manipulation eller återkommande tjat för att få sin vilja igenom.

Den nuvarande lagstiftningen innebär att sådana omständigheter inte automatiskt utesluter frivillighet. Bedömningen görs utifrån situationen som helhet och om personen haft möjlighet att fritt ta ställning till sitt deltagande. Det väcker frågor om huruvida

lagstiftningen ger ett tillräckligt skydd i situationer där påtryckningar och psykisk press begränsar människors faktiska möjlighet att säga nej.

Den sexuella självbestämmanderätten måste värnas även i nära relationer, där gränserna mellan frivillighet och påtryckningar ibland kan vara svåra att synliggöra. Ingen ska behöva känna sig tvungen att delta i sexuella handlingar för att undvika konflikter, skuldkänslor eller negativa reaktioner från en partner.

Det finns därför skäl att se över hur upprepade påtryckningar och psykisk press beaktas i våldtäktslagstiftningen och om det straffrättsliga skyddet behöver stärkas. En sådan översyn bör utgå från principen om sexuell självbestämmanderätt och samtidigt värna rättssäkerheten.

Azra Muranovic (S)

Johanna Haraldsson (S) *Ilan De Basso (S)*